

МВ-5. Історія та теорія міжнародних відносин

Практичне заняття № 3.

Тема: Великі географічні відкриття, Італійські війни та Реформація як чинники становлення ранньомодерної системи міжнародних відносин

Дайте відповідь на наступні запитання:

1. Що означає поняття «довге XVI століття» і які хронологічні межі воно охоплює (приблизно 1450–1650 pp.)? Хто ввів це поняття в науковий обіг?

2. У чому полягала революційна сутність змін, що відбулися в цей період (від теоцентризму до антропоцентризму, від феодалної економіки до ранньокапіталістичної)?

3. Назвіть ключові характеристики європейської цивілізації Нового часу, які зародилися в цей період.

4. Охарактеризуйте основні етапи Італійських війн (1494–1559 pp.) та їхні наслідки для балансу сил у Європі (зростання ролі Франції та Іспанії, іспанське домінування в Італії після Като-Камбресійського миру 1559 р.).

5. Які дипломатичні інновації виникли в результаті Італійських війн? Поясніть значення:

а. Постійних дипломатичних представництв (вперше впроваджено італійськими державами, особливо Венецією).

б. Концепції «балансу сил».

с. Концепції «державного інтересу» (*raison d'État*), сформульованої Н. Макіавеллі.

6. Які з цих інновацій залишаються актуальними для сучасної дипломатії?

7. Поясніть, як «революція цін» (зростання цін у 3–5 разів) вплинула на соціально-економічний розвиток Європи після надходження золота й срібла з Нового Світу. Які соціальні групи виграли, а які постраждали?

8. Який вплив мали Великі географічні відкриття на розвиток міжнародної торгівлі та становлення ранньокапіталістичних відносин (зсув торгових центрів до Атлантики, поява акціонерних компаній, як-от Ост-Індські)?

9. Розкрийте сутність «Колумбового обміну» та його значення для Європи та колонізованих територій (обмін рослинами, тваринами, хворобами). Якими були демографічні наслідки для корінного населення Америки?

10. Як Реформація вплинула на трансформацію системи міжнародних відносин у Європі XVI–XVII ст.? (Руйнування християнської єдності, перехід до плюралістичної системи суверенних держав) .

11. У чому полягала суть принципу «*cuius regio, eius religio*» («чия влада, того й віра») та його значення для формування системи суверенних держав (визнання релігійного питання внутрішньою справою держави)?

12. Проаналізуйте основні періоди Тридцятилітньої війни (Чеський, Данський, Шведський, Франко-шведський) та поясніть, як цей конфлікт трансформувався з релігійного на геополітичний (приклад Франції кардинала Рішельє).

13. Визначте ключові зміни в європейській дипломатії під час Тридцятилітньої війни та їхній вплив на формування модерної системи міжнародних відносин (закріплення «державного інтересу» та перехід до прагматичної політики).